

Οικουμενικός Πατριάρχης: «Η μνήμη του Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄ εμφανίζει στον κόσμο την αξία την οποία έχει για την αμώμητον πίστη των Ορθοδόξων»

[/ Ορθοδοξία· Διεθνές Πρακτορείο Εκκλησιαστικών Ειδήσεων](#)

Συμπληρώνονται σήμερα 200 χρόνια από τον μαρτυρικό απαγχονισμό του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου Ε΄ από τους Οθωμανούς . Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος τιμώντας τον Προκάτοχό του με μήνυμά του στους πιστούς μίλησε για την ιστορική μορφή του Αγίου και τόνισε την υπεράσπιση της πίστης και στην προσήλωσή του στην σωστική αλήθεια του Σταυρού.

Το Μήνυμα του Παναγιωτάτου κ.κ. Βαρθολομαίου για τα 200 χρόνια από του μαρτυρίου του Προκατόχου του Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄ που συμπληρώνονται σήμερα 10 Απριλίου 2021 αναφέρει μεταξύ άλλων: «Μιάς τοιαύτης εξεχούσης ιστορικής μορφής, δηλαδή του Οικουμενικού Πατριάρχου Γρηγορίου του Ε΄ η εκκλησιαστική μνήμη, με αφορμήν την συμπλήρωση διακοσίων ετών από της μαρτυρικής επισφραγίσεως της αγίας αρχιερατικής βιοτής Του και του μαρτυρίου των συν αυτώ, **επαναβεβαιώνει και σήμερα σε όλους μας ότι «Ιησούς Χριστός χθες και σήμερα ο αυτός και εις τους αιώνας» και εμφανίζει στον κόσμο την αξίαν την οποία έχει διά την αγία και αμώμητον πίστη των Ορθοδόξων, η συνέπεια, το χρέος και η σταθερά προσήλωση όλων, και πρωτίστως των ποιμένων της λογικής ποιίμνης του Χριστού, εις την σωστικήν αλήθειαν του Σταυρού και εις την βεβαιότητα της Αναστάσεως».**

Διαβάστε ολόκληρο το μήνυμά του:

Εις την μακράν αλυσίδα των Αρχιεπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως, εις τους οποίους ενωρίς η Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία ανέθεσε, πλέον των συνήθων επισκοπικών ευθυνών, μείζονας και καιριωτέρας, ως «ζυγόν χρηστόν και φορτίον ελαφρόν», κατά την φωνήν του Κυρίου (πρβλ. Ματθ. ια΄, 30), συγκαταριθμούνται προσωπικότητες, αι οποίαι, αίρουσαι μετά χαράς και βαθείας συναισθήσεως τον σταυρόν του χρέους, παρέδιδον αυτόν αλληλοδιαδόχως με μαρτυρικήν αυτεπίγνωσιν, συμφώνως και προς τας επιταγάς της καθ΄ έκαστα ιστορικής στιγμής. Ούτως, έχομεν Αγίους Αρχιεπισκόπους και Οικουμενικούς Πατριάρχας, οι οποίοι, αναλόγως του χαρίσματός των και των αναγκών του

εκκλησιαστικού σώματος, ηνάλωσαν εαυτούς εις την διακονίαν της σωτηρίας του ποιμνίου των ποικιλοτρόπως και εν παντί, αμετακίνητοι εις την πίστιν και στεργοί εις την ομολογίαν, μέχρι και αυτού τούτου του δι' αίματος μαρτυρίου, και των οποίων η μνήμη αναζωπυρώνει εις την συνείδησιν της Εκκλησίας την διαρκή παρουσίαν του Αγίου Πνεύματος και ενδυναμώνει το Ορθόδοξον φρόνημα όλων μας.

Μιάς τοιαύτης εξεχούσης ιστορικής μορφής, δηλαδή του Οικουμενικού Πατριάρχου Γρηγορίου του Ε΄, η εκκλησιαστική μνήμη, με αφορμήν την συμπλήρωσιν διακοσίων ετών από της μαρτυρικής επισφραγίσεως της αγίας αρχιερατικής βιοτής Του και του μαρτυρίου των συν αυτώ, επαναβεβαιώνει και σήμερον εις όλους μας ότι «Ιησούς Χριστός χθες και σήμερον ο αυτός και εις τους αιώνας» (Εβρ. ιγ΄, 8) και εμφανίζει εις τον κόσμον την αξίαν την οποίαν έχει διά την αγίαν και αμώμητον πίστιν των Ορθοδόξων, η συνέπεια, το χρέος και η σταθερά προσήλωσις όλων, και πρωτίστως των ποιμένων της λογικής ποιμνης του Χριστού, εις την σωστικήν αλήθειαν του Σταυρού και εις την βεβαιότητα της Αναστάσεως. Αυτήν την ευλογημένην Σταυροαναστάσιμον διάστασιν της εις Χριστόν πίστεως, αδελφοί και τέκνα εν Κυρίω αγαπητά, ζη και επαγγέλλεται ενσυνειδήτως η εν Κωνσταντινουπόλει Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία, η κοινή τροφός των Ορθοδόξων, με υπομονήν και εγκαρτέρησιν, με κόπον και θυσίας, με ελπίδα και αναμονήν, μακράν αποκλεισμών, ακροτήτων, εφημέρων στόχων και εγκοσμίου θεωρήσεως των γεγονότων και της πορείας της ιστορίας.

Η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία τα πάντα ισχύει εν τω ενδυναμούντι αυτήν Χριστώ, διά να κερδίσει και τους εγγύς και τους μακράν της πίστεως. Δεν αφίσταται του ευαγγελικού λόγου και τρόπου, πλην όμως μακροθυμεί και αναμένει. Κηρύττει την επιείκειαν, την ανοχήν, τον σεβασμόν εις το πρόσωπον του ετέρου, βλέπει τους πάντας ως αδελφούς του Κυρίου Ιησού. Διδάσκει την συνύπαρξιν, παραβλέπει και προσβλέπει εις την επιστροφήν των πεπλανημένων και εις την μετάνοιαν των απολωλότων.

Πλην, δεν ρίπτει τα άγια, διαφυλάττει το «ιώτα» και την «κεραίαν» εις τα ουσιώδη (πρβλ. Ματθ. ε΄, 18), εμμένει εις την παρακαταθήκην των Πατέρων, προασπίζεται τας τιμίας παραδόσεις και αρχάς της, δεν εγκαταλείπει τον καλόν αγώνα. Αυτών των σωτηριολογικών και εσχατολογικών προοπτικών τας οροθεσίας υπηρέτησε και ο σήμερον τιμώμενος υπό της Μητρός Εκκλησίας Ιερομάρτυς προκάτοχος ημών Γρηγόριος ο Ε΄, ο Οποίος, όπως όλοι οι Άγιοι και οι Μάρτυρες, είναι δι' αυτήν αφορμή εγκαυχήσεως και προς Θεόν ευχαριστίας. Είη η μνήμη του Αγίου ενδόξου Ιερομάρτυρος Πατριάρχου Γρηγορίου αμετάθετος οδοδείκτης δι' όλους μας, φωτίζουσα τους λογισμούς και ενδυναμούσα ημάς «ποιείν τα φωταυγή και

καθαρά, Θεού θελήματα».

Το Προσκύνημα του Πατριάρχη στη Σφραγισμένη Πύλη 200 χρόνια μετά:

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος μετά τη Θεία Λειτουργία ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος προσκύνησε τη Σφραγισμένη Πύλη στην οποία στις 10 Απριλίου του 1821, μπροστά από αυτή την κλειστή πύλη στρατιώτες των Οθωμανών κρέμασαν ένα χοντρό σχοινί με μια θηλιά. Στόχος τους, ο Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε΄, τον οποίον κρέμασαν και άφησαν εκεί για παραδειγματισμό, για τρία μερόνυχτα. Και η Πύλη παραμένει κλειστή να μαρτυρά την θυσία.

Παρακολουθήστε:

[Διαβάστε περισσότερα πατώντας εδώ](#)

Ο βίος του Αγίου Γρηγορίου Ε΄ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως:

**Ἐν ἀγχόνῃ κὰν τέθνηκας Πατριάρχα,
ὁμῶς γε ἀεὶ ζῆς ἐν Ἐδὲμ τῆ θεία.
Τῆ δεκάτῃ Πατριάρχης θῦμα γέγον' οὔνεκα Ἕθνους.**

Ο Ἅγιος Γρηγόριος, κατὰ κόσμο Γεώργιος Αγγελόπουλος, γεννήθηκε στη Δημητσάνα το ἔτος 1745 μ.Χ., ἀπὸ ευσεβεῖς καὶ ἐνάρετους γονεῖς, τὸν Ἰωάννη καὶ τὴν Ἀσημίνα. Το 1767 μ.Χ. μετέβη στὴ Σμύρνη, κοντὰ στὸν θεῖο τοῦ ἐκκλησιάρχῃ Μελέτιο, παρακολουθώντας μαθήματα στὴν Ευαγγελικὴ Σχολή. Στὴ συνέχεια παρακολούθησε μαθήματα φιλοσοφίας στὴν Πάτμο ἀπὸ τὸν Δανιὴλ Κεραμέα. Μετὰ τὶς σπουδές του ἦλθε στὴν αυτοκρατορικὴ μονὴ τῆς Μεταμορφώσεως τῶν Στροφάδων νήσων, ὅπου ἐκάρη μοναχὸς λαμβάνοντας τὸ ὄνομα Γρηγόριος. Ἀπὸ ἐκεῖ τὸν κάλεσε ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Προκόπιος καὶ τὸν χειροτόνησε ἀρχιδιάκονό του. Ὅταν ἀργότερα χειροτονήθηκε πρεσβύτερος, ἐπέστρεψε στὴ Δημητσάνα καὶ ἔδωσε 1.500 γρόσια γιὰ τὴν στέγαση τῶν ἀπόρων φοιτητῶν.

Ο Ἅγιος Γρηγόριος μὴθήκε στὴν Φιλικὴ εταίρεια ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Φαρμάκη περὶ τὰ μέσα τοῦ ἔτους 1818 μ.Χ. στὸ Ἅγιον Ὄρος. «Ἔδειξεν εὐθὺς ζωηρότατον ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ τοῦ πνεύματος αὐτῆς» καὶ «ἠύχθη ἀπὸ καρδίας», γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τῆς.

Στις 19 Αυγούστου 1785 μ.Χ. ἐκλέγεται οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ παραμένει στὸν πατριαρχικὸ θρόνο μέχρι τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1798 μ.Χ.. Κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ καθαιρεῖται ἀπὸ τὴν Πύλη, διότι θεωρήθηκε ἀνίκανος νὰ διατηρήσει τὴν ὑποταγὴ τῶν Χριστιανικῶν λαῶν κάτω ἀπὸ τὸν Τουρκικὸ ζυγὸ καὶ ἐξορίζεται στὸ Ἅγιον Ὄρος. Το 1818 μ.Χ. κλήθηκε γιὰ τρίτη φορὰ στὸν Οἰκουμενικὸ θρόνο, στὸν ὁποῖο καὶ παρέμεινε μέχρι τὴν ἡμέρα τοῦ μαρτυρικοῦ τοῦ θανάτου.

Ο Κωνσταντῖνος Κούμας ἀναφέρει ὅτι ὁ Ἅγιος Γρηγόριος δὲν ἦταν μόνο «σεμνὸς τὸ ἦθος, λιτὸς τὴν δίαιταν, ταπεινὸς τὴν στολήν, ζηλωτὴς τῆς πίστεως, δραστηριότατος εἰς ὅλα τὰ ἔργα του», ἀλλὰ ἦταν καὶ «ἄκαμπτος εἰς τὰς ἰδέας του καὶ δὲν τὸν ἔμελε διὰ κανὲν ἐναντίων, ὅταν ἀπεφάσιζε τίποτε». Καὶ ὁ Γρηγόριος ἀποφάσισε. Ἐτάξε ὡς σκοπὸ στὴν ζωὴ του νὰ υπηρετήσῃ πιστὰ τὸ δούλο Γένος καὶ νὰ βοηθήσῃ με ὅλες τὶς δυνάμεις του καὶ με τὴν ζωὴ του στὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὸν Τουρκικὸ ζυγὸ. Γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ τοῦ χρησιμοποιοῦσε ὅλη του τὴ διπλωματικὴ δεξιότητά του.

Στὴν προσπάθειά του ὁ Ἐθνομάρτυρας νὰ διασώσῃ τὸν Ἑλληνικὸ πληθυσμὸ ἀπὸ τὴν σφαγὴ καὶ συγχρόνως νὰ παραπλανήσῃ τὸν Σουλτάνο καὶ νὰ δώσῃ τὴν εὐκαιρία στὸς ἀγωνιστὲς νὰ ἐργάζονται ἀνενόχλητοι, ἀναγκάσθηκε νὰ ἀφορίσῃ

τους επαναστάτες.

Συντριπτική απάντηση στους κατηγορούς του Γρηγορίου θα δώσει ο Αλέξανδρος Υψηλάντης με τις οδηγίες που έστειλε από το Κισνόβιο της Βεσσαραβίας στους αρχηγούς της Πελοποννήσου: «Ὁ μὲν Πατριάρχης βιαζόμενος παρὰ τῆς Πόρτας σᾶς στέλλει ἀφοριστικὸ καὶ ἐξάρχους, παρακινώντας σας νὰ ἐνωθῆτε μὲ τὴν Πόρταν. Ἐσεῖς ὅμως νὰ θεωρῆτε ταῦτα ὡς ἄκυρα καθόσον γίνοντα μὲ βίαν καὶ δυναστείαν καὶ ἄνευ θελήσεως τοῦ Πατριάρχου». «Ἄς μὴν λησμονήσωμεν ὅτι ὑπάρχουν περιστάσεις καθ' ἃς ἀπαιτοῦνται θυσίαι μεγαλύτεραι καὶ αὐτῆς τῆς θυσίας τῆς ζωῆς καὶ ὅτι ἐνίοτε ἡ μαρτυρικὴ ζωὴ εἶναι πικρότερον ἀλλὰ πλέον ἐπιβεβλημένον καθῆκον καὶ αὐτοῦ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου. Καὶ αὐτὴν τὴν ὑπέρτατην θυσίαν προσέφερον ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης, ὅστις συνησθάνθη συναίσθημα πικρότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου, ὅταν θυσιάζων πάντα ἐγωισμόν καὶ ἀποβλέπων εἰς τὸ ἀληθινὸν συμφέρον, ἠναγκάσθη νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφὴν του κάτωθι ἐγγράφου καταδικάζοντας τὸ κίνημα, ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ὁποίου ὀλοψύχως ἠύχετο καὶ εἰργάζετο. Ὑπογράφων, ἀπεμάκρυνε τᾶς ὑπονοίας τῆς Πύλης περὶ συμμετοχῆς εἰς τὸ κίνημα ἐπισήμων κύκλων, μὴ ὑπογράφων, θὰ ἐπεβεβαίου τᾶς ὑπονοίας, ὅτε δεινὴ ἐπιπίπτουσα ἢ τιμωρία τοῦ τυράννου κατὰ τῶν βυσσοδομούντων, θὰ ἐνέκρου τὸ κίνημα πρὶν ἢ ἐκραγῆ. Ἄλλως ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης μετὰ θαυμαστῆς ἐγκαρτερήσεως ὑπέστη τὸ μαρτύριον, ὅταν ἐπέστη τὸ μαρτύριον, ὅταν ἐπέστη ἡ ὥρα, καίτοι ἠδύνατο νὰ σωθῆ διὰ τῆς φυγῆς».

Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἐπιστολὴ που ἔστειλε ὁ Ἅγιος Γρηγόριος στις 26 Δεκεμβρίου 1820 μ.Χ. στον Ἐπίσκοπο Σαλώνων Ησαΐα καὶ πολύτιμη ἀπόψη, γιατί ἀποδεικνύει πως ὁ Ἐθνομάρτυς παρακολουθοῦσε ὅλα ὅσα συνέβαιναν στὴν Ελλάδα, σε ὅλες του τις λεπτομέρειες καὶ τις προετοιμασίες γιὰ τὴν ἐπανάσταση: «Ἀμφοτέρα τᾶς τιμίας ἐπιστολᾶς, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ Φοῦντα Γαλαξειδιώτου, ἀσφαλῶς ἐδεξάμην καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς τιμίους λόγους ἔγνων. Ἐχεμυθείας, ἀδελφέ, μεγίστη χρεία καὶ προφύλαξις περὶ πᾶν διάβημα, οἱ γὰρ χρόνοι πονηροὶ εἰσι καὶ ἐν ταῖς φιλοπατριώταις ἐστὶ καὶ μοχθηρῶν ζύμη, ἀφ' ἧς ὡς ἀπὸ ψωραλέου προβάτου φυλάττεσθε. Κακὸν γὰρ πολλοὶ μηχανώνται διὰ τὸ τῆς φιλοπλουτίας ἔγκλημα. Διὸ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξω κοινολογῶν μοι ἐμπιστευομένοις πατριώταις, τὰ ἐχεμυθείας δεόμενα. Οἱ Γαλαξειδιῶται, οὓς ἐπιστέλλεις μοι συνεχῶς, πεφροντισμένως ἐνεργούσι, καὶ ἀφ' ὧν ἔγνω ἀδύνατον ἀντὶ παντὸς τιμίου οὐδ' ἐλάχιστον λόγον ἔρκος ὀδόντων φυγεῖν. Οὐ μόνον τὰ σά, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐν Μορέᾳ ἀδελφῶν γράμματα κομίζουσι μοι. Ἡ τοῦ Παπανδρέα πρᾶξις πατριωτικὴ μὲν τοῖς γινώσκουσι τὰ μύχια, κατακρίνουσι δὲ οἱ μὴ εἰδότες τὸν ἄνδρα. Κρυφὰ ὑπερασπίζου αὐτόν, ἐν φανερωῶ δὲ ἄγνοιαν ὑποκρίνου, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐπίκρινε τοῖς θεοσεβέσιν ἀδελφοῖς καὶ ἀλλοφύλοις. Ἴδία πρᾶυον τὸν

Βεζύρην λόγοις καὶ ὑπόσχεσιν, ἀλλὰ μὴ παραδοθήτω εἰς λέοντος στόμα. Ἄσπασον οὖν ταῖς ἐμαῖς εὐχαῖς τοὺς ἀνδρείους ἀδελφούς, προτρέπων εἰς κρυψίνοιαν διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. Ἀνδρωθήτωσαν ὡσπερ λέοντες καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου κρατύνει αὐτούς, ἐγγὺς δ' ἔστι τοῦ Σωτῆρος τὸ Πάσχα. Αἱ εὐχαὶ τῆς ἐμῆς μετριότητος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, ἀδελφέ μου Ἡσαΐα. Γεωργοὶ ἀκαμάτως καὶ ὄλβια γεώργια δώσοι σοι ὁ Πανύψιστος».

Ο Ἅγιος Γρηγόριος συνιστοῦσε τον αγώνα για την ελευθερία και τον ενίσχυε με κάθε μέσο. Ἦταν αποφασισμένος να θυσιάσθῃ για την Πατρίδα. «Χρεωστοῦμεν», ἔλεγε, «νὰ ποιμαίνωμεν καλῶς τὰ ποιμνιά μας καὶ χρείας τυχοῦσης νὰ κάμωμεν, ὅπως ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς δι' ἡμᾶς διὰ νὰ μᾶς σώσῃ....».

Σε ἐπιστολή που ἔστειλε προς τον Παλαιὸν Πατρῶν Γερμανό, ἔγραφε: «Συλλειτουργῆ ἐν Χριστῷ καὶ λίαν ἀγαπητὲ ἀδελφέ. Ἔλαβον τὴν ἀπὸ 20 Ἀπριλίου ἐπιστολήν σου. Ἡ ἀπόφασίς μου περὶ μελετωμένης ἀνορθώσεως «σχολῆς» τῆς φιλτάτης πατρίδος εἶναι τοιαύτη, ὡς ἡ ἰδική σας. Ὅπως θέλης μάθει καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου. Τὸ κιβώτιον τοῦ ἐλέους πρέπει νὰ ἐμψυχωθῇ. Καὶ τὴν βουλήν τοῦ Κυρίου ἀνθρώπιναι δυνάμεις δὲν δύνανται νὰ τὴν μεταβάλουν. Γενηθήτω τὸ θέλημά Του».

Κάτω ἀπὸ την λέξη «σχολήν» υπονοοῦσαν την Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση. Οἱ Φιλικοὶ μάλιστα ονόμασαν ἐπιστάτες της σχολῆς τον Οἰκουμενικὸ Πατριάρχῃ Γρηγόριον καὶ τον Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων Πολύκαρπον.

Ὅταν σε μια συνεδρίαση της Ἱεράς Συνόδου του Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ο Μητροπολίτης Δέρκων Γρηγόριος προέτρεψε τον Πατριάρχῃ νὰ μεταβούν στην Πελοπόννησο για νὰ τεθοῦν ἐπικεφαλῆς της Ἐπαναστάσεως, ο Γρηγόριος ὁ Ε' ἀπάντησε: «Καὶ ἐγὼ ὡς κεφαλὴ τοῦ Ἔθνους καὶ ὑμεῖς ὡς Σύνοδος ὀφείλομεν νὰ ἀποθάνωμεν διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν. Ὁ θάνατος ἡμῶν θὰ δώσῃ δικαίωμα εἰς τὴν Χριστιανοσύνην νὰ ὑπερασπίσῃ τὸ Ἔθνος ἐναντίων τοῦ τυράννου. Ἄλλ' ἂν ὑπάγωμεν ἡμεῖς νὰ θαρρύνωμεν τὴν Ἐπανάστασιν, τότε θὰ δικαιώσωμεν τὸν Σουλτάνον ἀποφασίσαντα νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλον τὸ Ἔθνος».

Ὅταν μερικοὶ προσπάθησαν νὰ τον πείσουν νὰ φύγει ἀπὸ την Κωνσταντινούπολη καὶ νὰ σώσει τον εαυτό του, ο καλὸς ποιμένας ἀπάντησε: «Μὲ προτρέπετε εἰς φυγὴν. Μάχαιρα θὰ διέλθῃ τᾶς ρύμας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ λοιπῶν πόλεων τῶν χριστιανικῶν ἐπαρχιῶν. Ὑμεῖς ἐπιθυμεῖτε ὅπως ἐγὼ μεταμφιεζόμενος καταφύγω εἰς πλοῖον ἢ κλεισθῶ ἐν οἰκίᾳ οἰουδήποτε εὐεργετικοῦ ὑμῶν Πρεσβευτοῦ, ν' ἀκούω δὲ ἐκεῖθεν πῶς οἱ δήμιοι κατακρεουργοῦσι τὸν χηρεύοντα λαόν. Οὐχί! Ἐγὼ διὰ τοῦτο εἶμαι Πατριάρχῃς, ὅπως σώσω τὸ Ἔθνος μου, οὐχὶ δὲ ὅπως θὰ θεωρήσωσιν ἀδιαφόρως πῶς ἡ πίστις αὐτῶν ἐξυβρίσθῃ ἐν τῷ προσώπῳ

μου. Οί Έλληνες, οί άνδρες τής μάχης, θα μάχωνται μετὰ μεγαλυτέρας μανίας, ὅπερ συχνάκις δωρεΐται τήν νίκη. Εἰς τοῦτο εἶμαι πεπεισμένος. Βλέπετε μεθ' ὑπομονῆς εἰς ὅτι καὶ ἂν μοῦ συμβῆ. Σήμερον (Κυριακὴ τῶν Βαΐων) θα φάγωμεν ἰχθεῖς, ἀλλὰ μετὰ τίνας ἡμέρας καὶ ἴσως καὶ ταύτην τὴν ἑβδομάδα οἱ ἰχθεῖς θα μᾶς φάγωσιν... Ναί, ἂς μὴ γίνω χλεύασμα τῶν ζώντων. Δὲν θα ἀνεχθῶ ὥστε εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Ὀδησοῦ, τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Ἀγκῶνος διερχόμενον ἐν μέσῳ τῶν ἀγυιῶν νὰ μὲ δακτυλοδείκτωσι λέγοντες: "Ἴδου ἔρχεται ὁ φονεὺς Πατριάρχης". Ἄν τὸ ἔθνος μου σωθῆ καὶ θριαμβεύσῃ, τότε πέποιθα θὰ μοῦ ἀποδώσῃ θυμίαμα ἐπαίνου καὶ τιμῶν, διότι ἐξεπλήρωσα τὸ χρέος μου... Ὑπάγω ὅπου μὲ καλεῖ ὁ νοῦς μου, ὁ μέγας κλῆρος τοῦ ἔθνους καὶ ὁ Πατὴρ ὁ οὐράνιος, ὁ μάρτυς τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων».

Ο Γρηγόριος ο Ε', ο φλογερός αυτός Ιεράρχης, ακολούθησε τον δρόμο του. Σάρκωσε ολόκληρο το υπόδουλο Γένος. Επωμίσθηκε το σταυρό του. Ανέβηκε το Γολγοθά του. Δέχθηκε ραπίσματα, χλευασμούς, εμπυτισμούς και τέλος τον θάνατο με απαγχονισμό. Μπροστά στο Πατριαρχεῖο, την ἡμέρα του Πάσχα του 1821, οὐ Τούρκοι κρέμασαν τον Πατριάρχη.

Στο ἔγγραφο τῆς καταδίκης του (τουρκιστί «γιαφτάς»), αναφέρεται ἡ αἰτία τοῦ απαγχονισμοῦ του: «...Ἄλλ' ὁ ἄπιστος πατριάρχης τῶν Ἑλλήνων... ἐξ αἰτίας τῆς διαφθορᾶς τῆς καρδίας του, ὅχι μόνον δὲν εἰδοποίησεν οὐδ' ἐπαίδευσεν τοὺς ἀπατηθέντας, ἀλλὰ καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ἦτο καὶ αὐτός, ὡς ἀρχηγός, μυστικὸς συμμετόχος τῆς Ἐπαναστάσεως... ἀντὶ νὰ δαμάσῃ τοὺς ἀποστάτας καὶ δώσῃ πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς εἰς τὰ καθήκοντα ἐπιστροφῆς τῶν, ὁ ἄπιστος οὗτος ἔγινεν ὁ πρωταίτιος ὅλων τῶν ἀνεφυσῶν ταραχῶν.

Εἶμεθα πληροφορημένοι ὅτι ἐγεννήθη ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ὅτι εἶναι συνένοχος ὅλως τῶν ἀταξιῶν, ὅσας οἱ ἀποπλανηθέντες ραγιαδες ἔπραξαν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων...

Ἐπειδὴ πανταχόθεν ἐβεβαιώθημεν περὶ τῆς προδοσίας του ὅχι μόνος εἰς βλάβην τῆς ὑψηλῆς Πύλης, ἀλλὰ καὶ εἰς ὄλεθρον αὐτοῦ τοῦ ἔθνους του, ἀνάγκη ἦτο νὰ λείψῃ ὁ ἀνθρωπος οὗτος ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς καὶ διὰ τοῦτο ἐκρεμάσθη πρὸς σωφρονισμό τῶν ἄλλων».

Ἐνα χρόνο μετὰ τον απαγχονισμό και την μεταφορά του τιμίου λειψάνου του ἀπὸ τον πλοίαρχο Μ. Σκλάβο στην Ὀδησό τῆς Ρωσίας, ο Ζακυνθινός ιερωμένος Οικονόμος Νικόλαος Κοκκίνης, μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Ζακύνθου, εφημέριος τότε του παλαίφατου ναοῦ τῆς Ὀδηγήτριας και φλογερότατος Φιλικός, ευαίσθητοποιημένος ἀπὸ την θυσία του Πατριάρχη, συνθέτει Ακολουθία πρὸς τιμὴν

του νέου Ιερομάρτυρα, κάτι που αποδεικνύει περίτρανα ότι ο Άγιος Γρηγόριος στη συνείδηση του Γένους κατέκτησε αμέσως με το τίμιο αίμα του θέση Αγίου.

Το 1871 μ.Χ. η Εκκλησία της Ελλάδος θεώρησε επιβεβλημένο να μετακομίσει το τίμιο λείψανό του από την Οδησό στην απελεύθερη Αθήνα. Για τον σκοπό αυτό συστάθηκε Επιτροπή, στην οποία συμμετείχαν ο Αρχιεπίσκοπος Ζακύνθου Νικόλαος Β΄ ο Κατραμής και Αρχιμανδρίτης Αβέρκιος Λ. Λαμπίρης, Α΄ γραμματεύς της Ιεράς Συνόδου. Στην Οδησό απεδόθησαν από τα μέλη της Επιτροπής και τους εκεί ομόδοξους τιμές Αγίου στο ιερό λείψανο του Αγίου Γρηγορίου. Κατά την Πανυχίδα μάλιστα, που τελέσθηκε εκεί κατά την ημέρα της μνήμης του, «εέξεφώνισεν ἀπ' ἄμβωνος, κατ' ἐπίμονον τῶν ὁμογενῶν ἀπαίτησιν, λογύδριον ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου». Το ιερό λείψανο έφθασε στην Αθήνα την 25η Απριλίου 1871 μ.Χ., όπου οι Αθηναίοι του επεφύλαξαν πάνδημη υποδοχή. Με κατάνυξη και αγαλλίαση εναπετέθη στον Καθεδρικό Ναό του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, όπου φυλάσσεται μέχρι σήμερα σε περίβλεπτη λάρνακα.

Στις 10 Απριλίου 1921 μ.Χ. ανακηρύχθηκε Άγιος από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Φώτο Αρχείου: Νίκος Μαγγίνας / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Πηγή: www.orthodoxianewsagency.gr